

О.М. Люлько¹, О.В. Галацан¹, Г.В. Бондарчук¹,
М.О. Хмелевський¹, Г.І. Клопенко²

Психологічна готовність фахівців цивільного захисту в сфері охорони здоров'я

¹ Департамент охорони здоров'я Харківської обласної
державної адміністрації

² Міністерство охорони здоров'я України, м. Київ

Мета роботи — вивчення структури та динаміки формування психологічної готовності у фахівців цивільного захисту, які працюють у галузі охорони здоров'я.

Матеріали та методи. За адаптованою методикою діагностики емоційного вигорання В.В. Бойко (1999) обстежено 53 спеціалістів, які працюють у сфері цивільного захисту та належать до фахівців цивільного захисту другого рівня (інженер штабу цивільної оборони, начальник штабу цивільної оборони, інженер з охорони праці) в закладах охорони здоров'я Харкова та області.

Результати та обговорення. У 14 (26,4 %) із 53 обстежених виявлено окремі ознаки синдрому емоційного вигорання. На підставі порівняння цих результатів з даними аналогічного дослідження (І.М. Шурма, 2013) встановлено, що у фахівців другого рівня, які працюють у сфері цивільного захисту, стресостійкість майже втричі вища, ніж у керівників — начальників (заступників начальника) цивільного захисту об'єкту охорони здоров'я.

Висновки. Готовність до виконання повсякденних завдань за фахом у спеціалістів цивільного захисту другого рівня (інженер штабу цивільної оборони, начальник штабу цивільної оборони, інженер з охорони праці) втричі вища, ніж у керівного складу цих же лікарень.

Ключові слова: безпека життєдіяльності, цивільний захист, охорона здоров'я, емоційне вигорання.

Питанням психологічного забезпечення діяльності працівників різних професій присвячено чимало наукових праць [1, 4]. Разом із тим вивченню психологічної готовності фахівців, у функції яких входить виконання заходів з цивільного захисту, охорони праці, надано недостатньо уваги.

Мета роботи — вивчення структури та динаміки формування психологічної готовності у фахівців цивільного захисту, які працюють у галузі охорони здоров'я.

Матеріали та методи

Обстежено 53 спеціалістів з питань цивільного захисту другого рівня (інженер штабу цивільної оборони, начальник штабу цивільної оборони, інженер з охорони праці), які працюють у закладах охорони здоров'я, за адаптованою методикою діагностики рівня емоційного вигорання [2]. З них 12 спеціалістів мали базову медичну освіту, решта — інженерну, економічну або педагогічну. Середній вік становив 51,3 року. 15 (28,3 %) фахів-

ців з питань цивільного захисту були колишніми військовослужбовцями.

Результати та обговорення

Встановлено, що з 53 фахівців, яких обстежували із застосуванням психологічного тесту за методикою В.В. Бойко [2], у 14 (26,4 %) виявлено окремі ознаки синдрому емоційного вигорання. У 9 з них вони мали характер домінуючої ознаки. Звертає на себе увагу моносимптомність показників у структурі синдрому емоційного вигорання. Так, у 14 осіб превалювання нормативних значень зафіксовано лише по одному окремому показнику. Що характерно: якщо така ознака, що вказує на переживання психотравматичних обставин, а також тривоги та депресії, була в трьох осіб (по 21,5 % пацієнтів з характерною симптоматикою), то вже редукція професійних обов'язків спостерігалася у 8 (57 %). Середній вік пацієнтів з окремими ознаками емоційного вигорання становив 45,4 року.

На підставі порівняння цих даних з результатами дослідження [3], коли під час обстеження 200 головних лікарів та 100 їхніх заступників з медичної частини лікувальних закладів одного з мегаполісів України і 100 із закладів охорони здоров'я, у 80 % керівників було виявлено ознаки

Стаття надійшла до редакції 7 жовтня 2015 р.

Люлько Олег Михайлович, к. мед. н., зав. сектору мобілізаційної та режимно-секретної роботи
Тел. (057) 705-10-87
E-mail: lyulkooleg@ukr.net

психічної дезадаптації, можна зробити висновок, що у фахівців другого рівня цивільного захисту (інженер штабу цивільної оборони, начальник штабу цивільної оборони, інженер з охорони праці) стресостійкість майже втричі вища, ніж у начальників медичних служб цивільного захисту тих самих лікарень. Таку тенденцію можна пояснити двома обставинами: 1) головні лікарі закладів охорони здоров'я та їхні заступники виконують значний об'єм роботи та мають велику юридичну відповідальність порівняно з фахівцями другого рівня цивільного захисту цих самих лікарень; 2) у зв'язку зі специфікою роботи виконання обов'язків з питань цивільного захисту для керівників лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я, хоча вони очолюють службу цивільного захисту об'єкту, а іноді й міста

(району), є в основному діяльність другосортного рівня.

Таким чином, фахівці цивільного захисту, які безпосередньо відповідають за певний фронт діяльності, більше підготовлені до дій за призначенням, зокрема в екстремальних умовах під час надзвичайних ситуацій, ніж їхні керівники.

Висновки

Готовність до повсякденної діяльності за фахом у спеціалістів цивільного захисту другого рівня (інженер штабу цивільної оборони, начальник штабу цивільної оборони, інженер з охорони праці) в закладах охорони здоров'я втричі вища, ніж у очільників цих лікарень, що пов'язане з виконанням останніми інших, не менш значних функцій у керуванні закладами охорони здоров'я.

Література

1. Бодров В.А. Психология профессиональной деятельности. — М.: ПЕРСЭ, 2006. — 623 с.
2. Бойко В.В. Методика диагностики уровня эмоционального выгорания: Практическая психодиагностика / Под ред. Д.Я. Райгородского. — Самара, 1999. — С. 161—169.
3. Шурма И.М. Нарушения психической адаптации у руководящих работников системы здравоохранения / Укр. вісн. психоневрол. — 2013. — Т. 21, Вып. 3. — С. 92—95.
4. Юрєва Л.Н. Профессиональное выгорание у медицинских работников: формирование, профилактика и коррекция. — К., Сфера, 2004. — 272 с.

О.М. Люлько¹, А.В. Галацан¹, Г.В. Бондарчук¹, Н.А. Хмелевский¹, А.И. Клопенко²

Психологическая готовность специалистов гражданской защиты в сфере здравоохранения

¹ Департамент здравоохранения Харьковской областной государственной администрации

² Министерство здравоохранения Украины, г. Киев

Цель работы — изучение структуры и динамики формирования психологической готовности у специалистов гражданской защиты, которые работают в отрасли здравоохранения в условиях повседневной деятельности.

Материалы и методы. По адаптированной методике диагностики эмоционального выгорания В.В. Бойко (1999) обследовано 53 специалиста, которые работают в сфере гражданской защиты и относятся к специалистам гражданской защиты второго уровня (инженер штаба гражданской обороны, начальник штаба гражданской обороны, инженер по охране труда) в учреждениях здравоохранения Харькова и области.

Результаты и обсуждение. У 14 (26,4 %) из 53 специалистов выявлены отдельные признаки синдрома эмоционального выгорания. Сравнивая результаты с данными аналогичного исследования (И.М. Шурма, 2013), пришли к выводу, что у специалистов второго уровня, которые работают в сфере гражданской защиты, стрессоустойчивость почти в три раза выше, чем у руководителей — начальников (заместителей начальника) гражданской обороны этого же объекта здравоохранения.

Выводы. Готовность к выполнению задач повседневной деятельности по назначению у специалистов гражданской защиты второго уровня (инженер штаба гражданской обороны, начальник штаба гражданской обороны, инженер по охране труда) в три раза выше, чем у руководящего состава этих же больниц.

Ключевые слова: безопасность жизнедеятельности, гражданская защита, охрана здоровья, эмоциональное выгорание.

O.M. Lyulko¹, O.V. Galatsan¹, V.G. Bondarchuk¹, M.O. Khmelevsky¹, G.I. Klopenko²

Psychological readiness of specialists of civil protection in health

¹ Department of Health of Kharkiv Regional State Administration, Ukraine

² Ministry of Health of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Objective. To study the structure and dynamics of psychological readiness formation in specialists of civil protection that operate in the healthcare industry.

Materials and methods. Investigation involved 53 specialist working in the field of civil protection and refer to the specialists of civil protection the second level of engineer (civil defense headquarters, chief of staff of civil defense, engineer on labor protection) in health care institutions of Kharkiv and Kharkiv region. They were surveyed with the use of V.V. Boyko adapted technique of emotional burnout diagnostics (1999).

Results and discussion. The «emotional burnout» syndrome was defined in 14 from 53 investigated subjects (26.4 %). The comparison of the obtained results with similar research, conducted among the leadership of these hospitals (I.M. Shurma, 2013), showed that the second level specialist possessed the stress resistance almost three times higher than the leads (Deputy heads) of the civil defenses of the same health facilities.

Conclusions. Readiness to perform tasks of everyday activities appointment of experts civil protection the second level of engineer (civil defense headquarters, chief of staff of civil defense, engineer on labor protection) is three times higher than that of the headmanagers of these hospitals.

Key words: safety, civil protection, health, emotional burnout.